

Vælferðin hevur stert

Rigmor Dam
Javnaðarflokkurin

Hóast vit eru so ófatiliga rík sum land og fólk, so kemur okkara ríkidømið ikki øllum

til góðar – so langt ífrá. Forvaltning, fordeiling og foredling eru fremmendaorð í hugaheimi teirra ráðandi í fiskivinnuni. Hendan høv-uðsvinnan, sum Fólkaflokk-urin hevur umsitið í sløk 20 ár. Vit skovla hundræðtals milliónir niður í fóðrið hjá fáum útvaldum, sum so kunnu forvalta tilfeingið, sum teimum lystir. Av tí at ongin kapping er, kunnu tey í prinsippinum handfara okkara gull sum grót. Í berum grammleika eftir

lætuvinningi eru grunnarnir grópaðir upp, so teir standa gapandi tómir og gálva - eftir okkum og okkara eftir-komarum. Rættindi verða latin fá-um tilvildarlíga útvaldum, og verða seld við milliónavinn-ingi. Peningur, sum kundi komið landi og fólki til góðar, um rættindini vórðu seld á uppboði av fyrstani tíð. Útlendingar eiga í veru-leikanum meginpartin av okkara vinnu, væl stuðlaðir av føroyskum millummonn-um, sum leggja navn, rygg og æru til.

Og tey siga, at pengarnir hava tað best í vinnuni. Ja, tá vinnan hevur fortjent pengarnar, liggja teir best har. Men ikki við at fáa tilfeing-ið fyrri onki, tí hví so kappast og virðisøkja? Ella við at taka pengarnar úr vinnuni, sum vit ofta uppliva í lötuni. Ella við at vera strámenn fyrri útlendingar. Ella við at ovurfiska grunnarnar. Bara við friari kapping fara tey dugnaligastu, djarv-astu og mest dynamisku at leggja alla orku í at virðisøkja tilfeingið, so vit fáa fram tað

veruliga virðið fyrri okkara allra reyðagull. So land og fólk fær ágóðan av tí ríkidømi, sum okkum er latið upp í hendi. Við friari kapping kunnu øll bjóða inn, sum meta seg kunna fáa rakstur í virkseimið, og prísurin verður tá ásettur av vinnuni sjálvari - í harðari kapping um loyvir, kvotir og rávøru. Skal tað vera marknaðar-kreftir, so lat tað vera markn-aðarkreftir. Men teir sokallaðu libe-ralu flokkarnir, Fólkaflokk-urin og partar av Samband-

inum, ynskja ikki, at fríu marknaðarkrefturnar skulu ráða. Tey ynskja ikki fría kapping. Og fær landið ikki tær inntøkur, sum kundu givið meira vælferð; sum kundu útruðað fátækradømi millum børn og trongjandi, lækkað skattin hjá teimum eftirhondini fáu, sum eru við til at lyfta, og lokkað útisetar heim aftur. Og har standa vit í dag. Men vónandi ikki um eitt ár. Tí vælferðin hevur stert.

Stavanger à la carte

Heðin Mortensen
borgarstjóri

Veit ikki, um øll hava fingið tað við, men nakrar komm-unur í Føroyum hava júst verið á oljuráðstevnu. Sta-vanger er miðstøð fyrri norsku oljuframleiðsluni í Norðsjónum og Norskahavn-inum. Býurin varð tilnevndur evropiskur mentanarhøvuðs-staður í 2008, er kendur sum eitt av heimsins dýrastu ferðamálum, men økið, sum skjótt umfatar 300 túsund fólk, er eisini alheimskent fyrri spennandi útbúgvingar í hópatali innan oljuvirkseimið. Hesum njóta m.o. føroyingar væl av.

Tórshavn hevur vinar-býaravtalur við bæði Aber-deen, Esbjerg og Stavanger. Men Tórshavn er kortini ikki, eins og Aberdeen, Es-bjerg og Stavanger, oljuhøv-uðsstaður. Tórshavn hev-ur heldur ikki gjørt stórar íløgur í eina oljuhavn ella oljuútgerðarhavn. Hinvegin hevur Tórshavn í mong ár ynskt at byggja upp eina tænaðstuvinnu, sum olju-fyrirøkur hava og fara at hava tørv á. Náttúrliga leita oljufeløg og onnur í olju-vinnuni til høvuðsstaðin við umsiting síni. Høvuðsstaðurin er og skal verða enn meira tilreiðar at

veita tænaðst, sum olju-vinnan hevur tørv á. Vit fylgja tí væl við og brynja okkum út til oljuna. Eisini tá tað kemur til tænaðst á havnaðkinum, manningarskifti, catering, av- og uppskipan osfr. Tá vit í dag og komandi árin fremja útbyggingar á havnaðkinum er sjálvsagt, at vit ikki bara hugsa um farm og ferða-vinnu, men eisini hugsa um virkseimi á oljuðkinum.

Samstarv um oljuvinnuna
Menningin av tænaðstuvirk-seminum í høvuðsstaðnum verður gjørd í góðum sam-starvi við onnur. Oljuút-gerðarhavnin er í dag á Skálafjørðinum, men harfyri eigur einki at vera til hindurs fyri, at aðrar havnir í land-inum so sum Tórshavn, Vágur og Tvøroyri eftir førimuni eisini kunnu brúkast til at veita oljuvinnuni ymsar aðr-ar tænaðst.

Hóast vit enn ikki hava funnið olju, so arbeiða hundræðtals føroyingar beinleiðis í oljuvinnu, aðrir í tænaðstuvinnu hjá oljuvinn-uni. Ein hópur av føroyingum hevur sum orsök av góða samstarvinum við Stavanger fingið útbúgvingar, sum eru eftirspurdar uttanlands og vónandi koma okkum væl við í framtíðini.

Millum annað tí er tað týðningarmikið, at vit vísa okkum fram á slíkum stað, hóast vit enn ikki hava funnið olju í rakstrarverdum nøgdum. Vit mugu vera við á oljuráðstevnum fyrri at skapa sambond og fyrri at læra. Tað er umráðandi at fáa gott samstarv og finna fram til, hvat vit kunnu og eiga at

gera, nú oljuvinnan er ávegis og fyllir meira og meira í okkara gerandisdegi. Runavíkar kommuna hevur t.d. arbeitt hart sein-astu 15 árin at rudda slóð fyrri vinnumenning innan oljuðkið. Og eingin má billa sær inn, at tað er av tilvild, at ein av heimsins størstu boripallum júst er umvæld-ur inni á fjørðinum og hevur givið arbeiði til nærum allar vinnugreinir í økinum. Hetta er úrslit av góðum lobbyarbeiði - m.a. á oljuráð-stevnu í Stavanger.

Føroyski básurin
Hevur tú eina tænaðst ella vøru at selja, so mást tú lýsa hana til sølu. Og tað er tað, vit gera. Lítið nyttar at hava

feløgum, veitingarfeløgum, borgarstjórum, ráðharrum og kongahúsinum. Hetta hevur havt stóran týðning fyrri umrøðu og sambond. Føroyska tjaldið á bryggj-uni í Vágen er samstundis eitt mittpunkt í tí spennandi lobbyvirkseimi, ið fer fram, tá umboð fyrri føroyska vinnu-lívið og kommunurnar hitta umboð fyrri altjóða fyrirøkur og stovnar, sum vísa Føroyum og føroyingum áhuga. Nýggj sambond verða áhaldandi knýtt. Við at gera tað á júst hendan hátt fáa vit sett ljós á bæði føroyska mentan, matmentan og vinnu. Vit eru sjónlig, fólk spyrja eftir okkum – tí okkara konsept er øðrvísi og supplerar sera væl tað, sum almennu Føroyar

umstøður og møguleikar, um eingin veit av tí. Føroyski básurin og alt fø-royska virkseimið í Stavanger seinastu mongu árin er vorðið ein sjálvsagdur partur av ONS. Vit bjóða okkum fram og vísa samstundis okkara mentan. Móttøkan umborð á Westward Ho er eitt upplivísi, sum reglu-liga hevur verið vitjað av fjølmiðlum, altjóða olju-

hava á messuplássinum. Tí vil vinnulívið stuðla tiltakinum so væl, sum tey gera. Og vit eru ikki hvørji sum helst í Stavanger. Góða vinarbýarsamstarvið tryggj-ar okkum framum so mong onnur, at vit hvørja ferð eru á fyrstu parkett, bæði við sluppini og tjaldinum. Tað slepst ikki uttanum okkum. Vit fáa nógvan stuðul frá vinnulívinum, tí fyrirøkurnar

hava góða nyttu av teimum kørnum, ið seinastu 10 árin eru skaptir og mentir á havnaðkinum niðri í Vágen. Og tí er tað heldur ikki av tilvild, at okkara Statoilstjóri og fyrrverandi borgarstjórin í Stavanger, Leif Johan Sev-land, sum nú er leiðari fyrri ONS, brúka stóran part av tí síni á føroyska básinum. Hetta er miðdepilin, har vinn-an savnast. Sløk 92.000 fólk úr 39 londum vitjaðu ONS. Millum 1392 framsýnarar høvdu vit enn einaferð tann frmihjárætt at liggja mitt fyrri!

A la carte
Eg ivist í, um Føroya fólk hevur serligan áhuga í, hvar vit gistu og hvat vit fingi til døgverða. Meira áhuga-vert er, at vit t.d. fingi sýnt fram ein áhugaverdan part av føroyskari tónleika- og matmentan. Tað kundi bliv-ið eitt áhugavert innslag í útvarpinum um marknaðar-føring av føroyskum mati og drykkjuvørum uttanlands - tað kundi eisini hent, at Hallur og Kristina ella Jens Marni høvdu onkra positiva søgu at siga frá. Tað kundi eisini verið áhugavert at hoyrt frá føroysku vinnu-fyrirøkunum, hvat tær fáa burtur úr, at Tórshavnar og Runavíkar kommunur gera hetta átakið á bryggjuni í Vágen annað hvørt ár, tá ONS er. Annars er tað soleiðis, at tá oljuráðstevnan er liðug, so bíleggja vit longu pláss til næstu stevnu. Vit koma við í eina kvotaskipan, har vit m.a. fáa útvegað búpláss næstu ferð. Tað er ikki altíð so fínt - vit hava upplivað,

at kommunal umboð hava sovið í barnakømurum í útleigaðum privathúsum, langt uttanfyri býin ella umborð á einari gamlari fergu. Og hýrúvognar kosta vituliga nógv í Stavanger. Síggi á heimasíðuni hjá ONS, at hýrúvognsfeløgini í Stavanger koyrdu 60.000 túrar undir ráðstevnuni! Tórshavnar kommuna sendi ikki 21 fólk avstað heldur. Flestu av hesum vóru starvsfólk í tjaldinum og tónleikarar, og talan var altso um eitt felagsátak, ikki eina soloframførslu hjá Tórs-havnar kommunu. Og til seinast: Átakið kos-taði ikki Tórshavnar komm-unu 580.000 krónur, sum KvF áhaldandi og ferð eftir ferð hevur sagt Føroya fólki. Talan var um eitt felagsátak, sum varð væl stuðlað av vinnuni og kommununum, so okkara eginfígging var einans 214.000 krónur. Fáur lýgur meira enn helvtina, sigst. Men tað eydnaðist so hesaferð. Ímyndingarevnini munnu vera ótrúliga vánalig, tá tað er meiri áhugavert, um Tobbi hevur etið hummara ella ikki, heldur enn at tosa við vinnulívsumboðini um, hvat nýtt, gott og spennandi kom og kann koma burturúr oljuráðstevnuni. Kommunan er bara millumlið her, tí vit vilja stuðla og vinnupolitiskt skapa karmar, ið skapa ar-beiði og inntøkur. Vit verða heilt vist við á ONS næstu ferð - við tí vinnuliga áhuga og tí poten-tiali, ið liggur í hesum, er alt annað óhugsandi.